

Först, för er som inte känner eller känner till mig. Jag heter alltså Hans Fällman och är sedan ett par år ordförande i föreningen *Södra Västerbottens släktforskare*. Jag tänker berätta lite som kan vara bra att känna till för den som vill släktforska i Holmsund. Jag kommer att predika en stund, kanske 45 minuter. Har ni frågor svarar jag gärna, men spara frågorna till slutet.

Själv är jag född 1948 och växte upp i Sandvik, närmare bestämt på och kring Kröpagärden. Jag har cyklat uppför Olle Sandbergsbacken för att bada i Lövosundet eller gå simskola hos min släkting Arne Sjöström. Jag har spelat spontanfotboll hemma på gården och på grusplanen nedanför Sandviksskolan, ibland också mer organiserat borta på Sandviksplan. Jag har gått söndagsskola hos Engströms på Frälsningsarmén och vanlig skola först på Lövöskolan, senare på Sandvik och sist borta på Centralskolan, som den hette då. Sen gick jag ut i livet och blev journalist, bland annat på Folkbladet i Umeå och Läkartidningen i Stockholm, och så småningom informatör på universitetet.

Numera är jag pensionär och släktforskare.

Det här är min barndomsmiljö, "barackerna" vid Kröpagärden. Vi bodde en trappa upp i det andra trevåningshuset från kameran i raden till höger. Senare, 1957, flyttade vi in i ett egnahem nere på gården, som på bilden ännu är obebodd. Jordlotterna användes för potatis, grönsaker och blommor. Ett av pärlanden tillhörde för övrigt min fru Barbros farfar och farmor; precis där byggdes vårt hus.

Närmast i bild ser vi Nygrens slakteri och affär uppe på Djupviksberget. De stora vita byggnaderna i bakgrunden är Sandviks skola, sorgligen nedbrunnen 1984, med lärarbostaden framför. Rakt under skolan syns de båda första i den andra gruppen med fyra baracker. Bakom dem skymtar också ett par av uthusen som hörde till; flitigt använda som gömställen och lekplatser av oss barn.

De här "barackerna" kallades aldrig något annat trots att de var rejält byggda timmerhus från 1920-talet. Som så mycket annat härnere ägdes de av "bolaget", dvs. Sandvikssågen.

Till höger om skolan, rakt ovanför vår barack, ser vi ett stort hus med grått tak. Det användes till förmansbostäder på den här tiden, men hade ett förflutet som herrgård i Sandvik – alltså residens för den förste förvaltaren Carl-Michael Westerberg och hans familj. Huset stod då på kontorsberget mellan sågen och Djupvik, men när en ny herrgård byggdes på 1920-talet flyttades den gamla hit och kompletterades med en övervåning.

Bilden är troligen äldre än jag, gissningsvis från 1930-talet. Den är lånad från Göran Westerlunds imponerande samling vykort från Umeå och Holmsund. Mer om den senare.

Men varför betona att jag kommer från just *Sandvik*, och inte Holmsund? Jo, det har att göra med samhällsutvecklingen och den lite speciella struktur som uppstod härnere. Jag växte upp i ett samhälle som var tydligt indelat i områden som normalt inte hade, eller ville ha, med varandra att göra.

De tre samhällena

- **Holmsund**
Lastageplats för Baggbölesågen 1848, kapellförsamling inom Umeå lands 1863, ångsåg 1885, fristående församling och borgerlig kommun (inkl. Obbola och Sandvik) 1918, municip 1932, köping 1947, kommun 1974, sedan kommundel i Umeå.
- **Sandvik**
Ångsåg 1860, nära anknytning till hamnorten **Djupvik** och det äldre **Lövön** inklusive **Lövöbacken**. Tillhörde Umeå landsförsamling fram till 1918.
- **Obbola**
Jordbruksby på medeltiden. Ångsåg 1889, pappersmassefabrik (sulfat) 1913. Tillhörde Umeå landsförsamling fram till 1918.

Många nyinflyttade har nog överraskats av den här tredelningen, som än idag skymtar lite varstans. Tre folkskolor, tre fackföreningar för sågverksarbetare, tre fotbollslag med varsin plan och som nästan aldrig spelade i samma serie, tre IOGT-loger med varsitt ordenshus osv.

Gränsen mellan Obbola och resten av samhället är förstås naturlig, bron är inte äldre än 1989 och innan dess var det färja som gällde. Visst kom en båtlast Obbolabarn till Centralskolan varje dag på högstadiet, men de återvände ju efter skoldagen så vi sandvikare hade inte så mycket med dem att göra.

Obbola kommer jag inte att säga så mycket om idag. Men åtminstone före högstadiet hade vi sandvikare nästan lika lite kontakt med dem som bodde långt borta i Holmsund, om det nu var Västerbacken, Spiken, Eriksdal, Ljumviken eller Svenskby.

Förklaringen var nog att vi levde i ett mycket ungt nybyggarsamhälle, egentligen var det inte äldre än 100 år när jag föddes. Före 1800 fanns Holmsund inte alls. Stora delar av området öster som älvmynningen låg då under Norra Kvarkens vatten, som skvalpade kring en grupp karga och steniga öar; de största hette Lövön, Ömman och Brännan.

En detalj från Lantmätaren Johan Persson Geddas vackra karta över Umeå socken 1661 visar de öarna och sunden mellan dem. Den skarpögde känner

igen en del namn som används än idag: *Lövöudden, Djupsundet, Bastuskäret, Åhlgrundet* och *Buten*.

Till skillnad från på Obbolaön saknades jordbruksmark öster om älven. Här fanns bara fiskevatten och betesmarker som ägdes av bönderna i framför allt Röbäck och Teg. Befolkningen var enstaka fiskardrängar och skogvaktare som nästan alla bodde i det blivande Lövön.

Genom landhöjningen växte öarna efterhand ihop till ett sammanhängande område och framåt mitten av 1800-talet började det hända saker som skulle omvandla skärgården i grunden — och hela vårt land för den delen.

Jag talar förstås om industrialiseringen. I våra trakter började den 1848 genom att Dickson & Co byggde en lastageplats vid *Småholmssundet*; namnet förkortades så småningom till just Holmsund. Småholmarna syns uppe till vänster på Geddas karta. Hit började bolaget flotta virke på Umeälven från sin stora vattensåg i Baggböle för att lasta det på fartyg och exportera. En bakomliggande orsak var att landhöjningen redan hade gått så långt att inga större skepp kunde ta sig upp i älven.

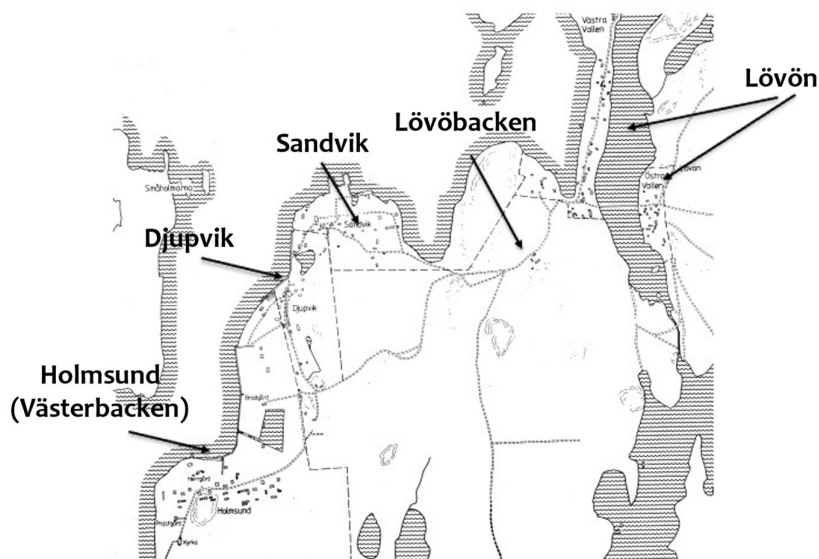
1857 kom en banbrytande teknisk nyhet hit till skärgården: En ångsåg började byggas i Sandvik av konkurrenter till Dicksons och togs i drift 1860. Det var tidigt, bara tio år efter Sveriges första ångsåg vid Vivstavarv i Sundsvall. Jag säger banbrytande därför att ångmaskinen gjorde placeringen oberoende av tillgången på vattenkraft i åar och älvar. Nu kunde sågverken byggas där man ville ha dem, och det var nära exporthamnarna. En sådan skapades på den här tiden i Djupvik, strax söder om den nya sågen.

Här ser vi sågverket med delar av Djupvik i bakgrunden. Bilden uppfån Omberget är tagen före 1908, då det här vykortet i Göran Westerlunds samling är poststämplat. Just den här sågen brann upp och en ny byggdes under tiden för första världskriget, 1915–1916. I höger bildkant börjar den konstgjorda udde norrut som fylldes ut med sågavfall och blev brädgården i Sandvik. Man kan se transportbanorna från sågen och master på fartygen vid kajen bakom udden. Det ljusa huset bakom sågskorstenen är bolagskontoret på herrgårdsberget.

Dickson-bolaget skulle bli kvar i Baggböle i drygt 20 år efter starten av sågen i Sandvik, trots att flottningen ner till lastageplatsen hade stora nackdelar. Det sågade virket buntades ihop till flottar och tog mycket stryk på vägen ner, kom fram både smutsigt och skadat. Därför tvingades bolaget anställa en kår med "skurmadamer" med uppgift att tvätta bort sand och älvslam innan virket kunde skeppas. Ett viktigt skäl till att vattensågen blev kvar så länge var att bolagets rättigheter för avverkning – de som uppmärksammades över hela landet genom 1800-talets rättegångar om "baggböleriet" – var knutna till att timret skulle sågas just i Baggböle.

Först 1885 kunde Dicksons starta sin ångsåg i Holmsund. Några år senare, 1889, fick också Obbola en ångsåg som efter en brand ersattes av sulfatfabriken 1913, den med den karaktäristiska "Obbolalukten", och senare pappersbruket.

Den här kartan från 1872 visar hur grunden till dagens samhälle hade lagts på lite mer än 20 år sedan lastageplatsen togs i bruk. Kartan ritades till det *laga skiftet*, en lantmåteriförrättning som genomfördes lite överallt i landet med syfte att få ordning på markägandet.

Vi ser samhällena *Holmsund* och *Sandvik* med den snabbt växande hamnorten *Djupvik* mellan sig. Lägg märke till att brädgårdshalvön i Sandvik inte var utfylld än. Uppe i nordöst ligger *Lövön* med de äldsta delarna öster om Lövösundet och med den smala *Lövövallen*, här kallad "Västra vallen", mitt emot. Det fanns en gångbro över Lövösundet som syns på kartan. Vid vägen mellan Lövön och Sandvik hade *Lövöbacken* börjat bebyggas, men stora delar av dagens Holmsund är ännu obebodda.

På Västerbacken står Holmsunds kyrka, färdigbyggd 1862 och invigd året därpå, vars kapellförsamling i huvudsak samlade de anställda vid lastageplatsen. Ingen nekades väl tillgång till Guds hus i mån av plats, men formellt hörde Sandviks, Djupviks och Lövöns invånare till Umeå landsförsamling och kyrkan på Backen, precis som Obbolaborna. Det här ändrades först 1918, då Holmsund fick bilda en egen kyrklig och borgerlig församling där hela skärgården ingick. En orsak till utbrytningen var att Holmsunds bolag, som hade bekostat både kyrka och prästlöner i kapellförsamlingen, inte ville fortsätta med det.

Sandvik hade utvecklats till ett eget samhälle som styrdes från bolagskontoret uppe på bergknallen i nuvarande Herrgårdsområdet. Bolaget ägde de flesta av arbetarbostäderna och lät omkring sekelskiftet 1900 bygga *Sandviks skola* på

den lilla bergknallen mellan Sjödinsgårdan och Kröpagårdan. Lövön räknades närmast till Sandvik och en stor del av dess befolkning jobbade vid ångsågen.

Djupvik var också självständigt och starkt präglad av hamnen. Hit flyttade sjömän, styrmän och sjökaptener, tullare, fyrvaktare och lotsar, hamnarbetare, hantverkare, post- och telegrafanställda, köpmän, handelsidkare och bodbiträden, ofta från andra delar av landet. Självständigheten framgår av att Djupvik omkring sekelskiftet 1900 blev det första municipalsamhället i Västerbottens län med ett särskilt fullmäktige och självstyrelse i vissa frågor.

Lastageplatsen, ångsågen och hamnen behövde massor med arbetskraft och tiden efter 1860 präglades av en kraftig inflyttning. Man kan om man så vill jämföra med dagens sug från batterifabriken i Skellefteå eller den gröna ståltillverkningen i Norrbotten.

När man släktforskar är det klokast att börja med sig själv, sina föräldrar och den nu levande släkten för att sedan arbeta sig bakåt i kyrkböckerna generation för generation. Den stora inflyttningen från mitten av 1800-talet leder då till att man hittar som mest tre eller fyra generationer – till *farfars farfar*-nivån ungefär – härnere innan man får gå vidare i den socken och by som de kom från.

Inflyttningen följde ett mönster som kan vara bra att känna till för släktforskaren. Märk bara att det handlar om ett mönster och inte en regel. Många undantag finns alltså, men lite hårddraget ser det ut så här:

Var finns rötterna?

- **Sandviksbor**
Vanligen norr om älven. Ofta i Sävar och, i tidigare generationer, Bygdeå, Nysätra, Lövånger, Burträsk.
- **Holmsundsbor**
Vanligen söder om älven. Ofta Umeå lands (Röbäck, Teg, Stöcksjö, Strömbäck) eller Umeå stad.
- **Lövöbor**
I mycket likt sandviksbornas, men också Umeå lands (Röbäck, Teg) och Umeå stad.
- **Djupviksbor**
Mer varierande ursprung, ofta från andra delar av landet.

Bakom ångsågen i Sandvik låg en grupp investerare i Johannisfors bruk med konsuln Lars Glas i spetsen. Basen var alltså Sävar och brukets hamn i Skeppsvik – och en stor del blivande sandvikare kom från det hållet. Samma sak gäller delvis också inflyttningen till Lövön, där många av sågens arbetare bosatte sig. Men i Lövön bodde också ättlingar till traktens tidigaste invånare, många av dem med namnet *Zakrisson*. De hade i allmänhet sina anor i Umeå lands, framför allt i byarna Teg och Röbbäck där markägarna bodde.

Lastageplatsen i *Holmsund* däremot härstammar från sågen i Baggböle. Därför hittar man i allmänhet holmsundarnas anor söder om älven eller i Umeå stad.

Djupviks sjöfart och handel lockade invånare från många håll i länet och i landet som helhet. Jämfört med sågsamhällena var omsättningen på folk lite högre här: Man kom, stannade något år eller två och flyttade vidare.

Om vi tittar lite mer konkret på några familjer som hamnade i Sandvik: Från Sävar kom till exempel den blivande brädgårdsarbetaren *Anders Alfred Kriström* i november 1893 med hustrun *Matilda Kristina Öhman* och sju barn, bland dem sönerna *Alfred*, då 11 år, och hans fyra år yngre bror *Oskar*. Alfred Kriström (som gärna lade till ett T för Teodor i namnet, *Alfred T Kriström*) blev en ledande kommunalpolitiker och landstingsman; och det var Oskar Kriström, som var lärare och kommunalpolitiker, som skrev historiken *Holmsund Köping* 1957.

Direkt från Skeppsvik kom *Anders Gustaf Nygren* till Sandvik med sin familj år 1892. Han var född 1840 i Gillberga i Värmland (där jag f.ö. själv har en del anor) och arbetade som klampare, brädgårdsförmän, i både Skeppsvik och Sandvik. Hans söner *Johan Hugo*, född i Skeppsvik 1877, och *Gustaf Magnus*, född där 1882, fick också chefsbefattningar; Hugo Nygren blev inspektör och kommunpolitiker medan Magnus Nygren blev faktor (förmän). Han var för övrigt en av dem som 1920 dukade under för spanska sjukan, sin tids Corona, tillsammans med hustrun *Edit Fridolfa Sjögren* och modern, Anders Gustaf Nygrens hustru Sofia Margareta Boström, makarna blev 37 respektive 32 år, modern 78. Samma epidemi tog för övrigt livet av min faster *Marta Fällman*. Hon begravdes, fyra månader gammal, den 28 mars 1920 tillsammans med bland andra de tre Nygrenarna.

Min egen släkt har rötterna i Lövånger – som snart sagt alla Fällmän – och farfars far, skomakaren och brädgårdsarbetaren *Johan Mauritz Fällman* kom via Sävar och Täfteå till Lövön med sin familj omkring sekelskiftet 1900. Så här såg familjen ut i församlingsboken för Umeå lands strax före första världskriget:

ArkivDigital: Umeå landsförsamling (AC) Alla:9 (1901-1914) Bild: 2340 Sida: 3333					
7					7
8					8
9					9
10	Johan Maturity Fullmar	Papst. Matur	1858 $\frac{20}{5}$	Umeå And v	312 1859
					2344 10
11	L. Kallins Johans Johansdotter		1861 $\frac{15}{3}$	Ryggead v	" "
12	L. Anna Friesia		1887 $\frac{9}{12}$	Säfer v	" "
13	L. Magnus Persen		1890 $\frac{30}{10}$	do v	" "
14	L. Ernst Maturity		1893 $\frac{19}{7}$	do v	" "
15	d. Astrid Johanna		1894 $\frac{29}{4}$	do v	" "
16	d. Agda Viktorja		1900 $\frac{2}{2}$	v	" "
17	d. Agnes Tugelborg		1902 $\frac{20}{2}$	v	" "
18					18

Jag utgår från att många av er – i varje fall om ni är i min ålder – kan läsa de här prydligt präntade anteckningarna under rubriken ”Löfön”, där familjen bodde. Namnen står i vänsterspalten, sedan listas i tur och ordning yrket för husfadern och de barn som hunnit få ett, födelsedatum, födelseförsamling, ”v” för den som är vaccinerad mot kopporna, år och datum för giftermålet, varifrån familjen kommit (sidan och året här syftar på Yttertavle) samt ett betyg i kristendom och ett ”N” för dem som är berättigade till nattvarden, alltså konfirmerade.

Här listas inte *alla* barn till Johan Mauritz och Katarina Johanna eftersom de båda äldsta sönerna, *Johan Konrad* och *Karl Helmer*, redan var utflugna. Konrad blev så småningom bonde och minkfarmare i Villanäs, Helmer blev sågverksfaktor och flyttade söderut. *Knut*, född 1893, blev min farfar och på raden över står hans äldre bror och nära vän *Ossian*, född 1890.

Observera att barnen i familjen saknar efternamn i församlingsboken; det noteras först när de har flyttat hemifrån och lever självständigt, i regel efter konfirmationen. Kom gärna ihåg att just församlingsböckerna – och deras föregångare husförhörlängderna – är viktiga källor som gör det möjligt följa en person eller en familj genom livet: flyttningar, yrken, familjebildning osv.

Med det sagt, låt oss se hur man hittar skärgårdsborna i kyrkoarkiven från den här perioden:

I kyrkböckerna

- **Bosatta i Lövön, Sandvik, Djupvik och Obbola**
Står före 1918 i Umeå landsförsamlings husförhörlängder och församlingsböcker. Notiser om födelse, vigsel och dödsfall kan från 1863 finnas i kyrkböckerna för Holmsunds församling.
- **Bosatta i Holmsund**
Tillhör kapellförsamlingen från 1860 och finns därför i Holmsunds kyrkböcker

Det är alltså skillnad mellan kapellförsamlingens medlemmar i Holmsund och folk i de övriga områdena under Umeå lands. Observera dock att Djupviks gränser mot både Sandvik och Holmsund var lite oklara; det var bland annat det som det laga skiftet försökte reda ut. Därför kan man hitta djupvikare i kyrkböckerna från både Umeå lands och Holmsund.

Kom också ihåg att från 1918 överfördes alla skärgårdsbor, också de i Obbola, formellt till den då bildade Holmsunds församling. Det kan i kyrkboken se ut som en flyttning, men händer bara på papperet.

Jag håller själv på med ett projekt med att registrera befolkningen i skärgården, framför allt sandvikarna, från ångsågens start 1860 till församlingsbildandet 1918, med data från Umeå lands husförhörlängder och församlingsböcker. Resultatet ser ut ungefär så här:

Perioden 1860-1918

	antal	%
Bosatta i Djupvik	1 899	42,1
... Lövön	1 726	38,3
... Sandvik	1 729	38,4
Summa	4 506	
infödda	2 034	45,1
inflyttade	2 442	54,2
utflyttade inom Sverige	1 525	33,8
emigranter	388	8,6
summa utflyttade	1 913	42,5
döda på orten	2 314	51,4

Cirka fyra och ett halvt tusen personer i Sandvik, Lövön eller Djupvik tillhörde Umeå lands under den här tiden. Tabellen visar inte befolkningen ett givet år utan summerar antalet invånare under hela perioden. Folk var som synes ganska jämnt fördelade mellan de tre orterna med en liten övervikt för Djupvik.

Vi ser att lite mindre än hälften av de 4 500 var födda här medan något fler hade flyttat in. Varifrån kom då inflödet? Ja, en stor majoritet, nära 90 procent, av de inflyttade var från Västerbottens län: de flesta från övriga delar av Umeå lands, Sävar, Umeå stad och Bygdeå. Ungefär 200 personer var födda i Västernorrlands län och 80 i Norrbottens län.

Drygt 1 500 personer drog vidare inom Sverige – många till Stockholmsområdet men också till malmfälten och industriorter som Husum, Ådalen, Timrå, Alnön, Skellefteå och Luleå. Sammanlagt 388 personer emigrerade, antingen direkt härifrån eller efter en tid på annan ort. Nästan alla emigranter hamnade i USA eller Kanada.

Som jämförelse kan nämnas att när Holmsunds kapellförsamling bildades 1863 bestod den av ca 350 personer och växte på knappt 50 år till 1 076 år 1910. På de tio åren fram till 1920 mångdubblades befolkningen sedan till 4 443 personer, det var i huvudsak en effekt av att invånarna i Sandvik, Djupvik, Lövön och Obbola fördes över till den nybildade församlingen 1918.

Jag tänkte sluta med att tipsa om böcker och länkar som är särskilt användbara när man släkt- eller hembygdsforskar härnere. Vi befinner oss ju på biblioteket och här finns naturligtvis mycket mer att hämta – titta i släktforskningshörnan,

sök i katalogen och fråga bibliotekarierna – men jag har valt några; alla finns nog att låna eller beställa:

Böcker

- Oskar Kriström, Hans Fällman, Widar Sellberg **Holmsunds köping** (Umeå 1957; moderniserad utgåva 1974)
- Petrus Lundberg **Historik över Sandviks sågverk med glimtar ur bygdens liv och utveckling 1860-1950** (Utgiven 1989 av Västerbottens läns museum i serien *Acta Bothniensia Occidentalis*)
- Maj-Britt Hedlund **Gamla Holmsund — människor och miljöer**. (Umeå 2006)
- Hans Fällman **En aning anor** (Umeå 2020)
- Tomas Silfver **Holmsund och Obbola förr i tiden** (Umeå 2022)

Det finns ett faktablad längst bak med mera information om böckerna.

Standardverket är väl fortfarande "*Holmsunds köping*", Oskar Kriströms hembygdsbok från 1957. När Holmsunds kommun skulle inkorporeras i Umeå 1974 gjordes en uppdatering och komplettering av innehållet som jag själv i ungdomligt oförstånd tog på mig att göra.

Kriströms bok hade en föregångare i dåvarande kyrkoherden Martin Hedlunds och kommunalmannen Frans Dahlbergs historikhäfte från 1943. (Årtalet kan se lite udda ut, men det var 25-årsfirandet av församlingsbildningen 1918.) Författarna skrev varsin halva om den kyrkliga och den borgerliga kommunens utveckling så långt. Skildringarna är detaljrika med många namn och porträtt – och därför särskilt intressanta för oss släktforskare.

Petrus Lundbergs bok fokuserar på sågarna i Sandvik och samhället kring dem. Petrus var själv en sandvikspojk, född 1890 som ett av tretton barn till arbetaren *Jakob Lundberg* från Brattfors i Nordmaling och hustrun *Maria Karolina Zakrisdotter* från Röbbäck, gifta 1871 i Holmsund. Också hans farfar – *Jakob Jakobsson* från Klöse i Nordmaling – var arbetare i Sandvik.

Petrus började som alla andra tidigt på sågen men genom självstudier och handelsskola i Sundsvall avancerade han till kontorist, bokhållare och sågverkskassör på bolagskontoret i Sandvik. Han gick bort 1978. Hans bok är namnrik och detaljerad, generöst illustrerad med bilder från museet. Särskilt

intressanta inslag är produktionsstatistik och tekniska detaljer kring de olika sågarna i Sandvik. Det finns dessutom en förnämlig litteraturlista med kommentarer för den som vill läsa vidare.

Två av de andra böckerna på den här bilden har sin tyngdpunkt i Holmsund och Djupvik, men i min egen släktbok *"En aning anor"* skriver jag en del om min uppväxt i Sandvik och på Lövöbacken. Där finns också en detaljerad karta över bebyggelsen kring Kröpan på 1920-talet.

Så till internet. Kyrkböckerna är grunden för all släktforskning värd namnet och absolut nödvändiga. Som släktforskare idag behöver man inte ta sig till landsarkivet för att bläddra i kyrkböckerna rent fysiskt utan det är möjligt att studera foton av sidorna på datorskärmen hemma eller på biblioteket. Man kan antingen välja det statliga *Riksarkivet/SVAR*, som är gratis men lite svårare att hitta och läsa i, eller företaget *Arkiv Digital*, som tar betalt för abonnemang men erbjuder nytaga färgbilder och några användbara register. Både de här källsamlingarna går att komma åt genom biblioteket, både här och i Väven.

Därutöver finns det några specifika sajter på internet som jag gärna vill tipsa om för den som forskar här i Holmsund:

Länktips

- Qurth Anderssons släktsida *Familjer i Holmsund*:
qhurth.com/h-sund/
- Göran Westerlunds samling av vykort m.m. från Holmsund och Umeå:
www.gorans-sida.se
- Sven-Erik Johanssons släktforskningsdatabas *Kråken 23* med historiska persondata i ett område från Örnköldsvik till Skellefteå. Webbsökningen är numera stängd, men information och adresser för beställning finns på www.kråken.se

Den framlidne travspecialisten och släktforskaren Qurth Andersson – han stavade sig så – har sammanställt och lagt ut registret *"Familjer i Holmsund"* som är en bra vägvisare för alla som forskar här. Hans register uppdaterades senast i mars 2009 och är rimligt heltäckande fram till åtminstone 1920-talet.

Det är sökbart på efternamn och omfattar totalt 8 962 personer – 4 528 män och 4 434 kvinnor – i Djupvik, Holmsund, Lövön och Sandvik. Obbola ingår inte.

Tyvärr ger Qurth inga källhänvisningar, men de kontroller jag själv har hunnit göra i kyrkböckerna visar att hans material är tillförlitligt nog för att användas som komplement och vägvisning till de ”riktiga” källorna.

Gång efter annan ser man på Facebook och i andra sammanhang gamla härliga bilder från Holmsund och Umeå stad. Ofta är det avfotograferade vykort från äldre tider och nästan lika ofta kommer de från Göran Westerlunds digra samling. Här finns mycket att se från det gamla Holmsund; kom bara ihåg att be om Görans tillstånd och ange källan när du sprider bilderna via Facebook eller på andra sätt. Han säljer också bilder ur samlingen på USB-sticka. Just nu är det lite oklart hur länge hans sida kommer att vara uppe på den här adressen; det kan ändras snart nog.

Databasen *Kråken* slutligen är närapå ett måste för alla oss som släktforskar i församlingarna mellan Övik och Skellefteå. Det går tyvärr inte längre att söka gratis på webbsidan, men där finns mycket information och kontaktuppgifter för att beställa Sven Eriks gedigna material på en USB-sticka.

Faktablad: Källor för släktforskning i Holmsund

Böcker

- *Martin Hedlund, Frans A. Dahlberg* **Historik – Holmsunds kyrkliga och borgerliga kommun 1918–1943** (Holmsund 1943; häfte 60 sid). Detaljrik minnesskrift i två delar till 25-årsminnet av församlingsbildningen 1918.
- *Oskar Kriström, Hans Fällman, Widar Sellberg* **Holmsunds köping.** (Umeå 1957; moderniserad utgåva 1974; inbunden bok 288 sid). Officiell kommunhistorik, uppdaterad och kompletterad innan Holmsund upphörde som självständig kommun.
- *Petrus Lundberg* **Historik över Sandviks sågverk med glimtar ur bygdens liv och utveckling 1860–1950** (Häfte 72 sid, utgiven 1989 av Västerbottens läns museum i serien *Acta Bothniensia Occidentalis*). Detaljrik och initierad skildring av Sandvikssågen/sågarna och samhället omkring dem, ursprungligen avsedd att ingå i "Holmsunds köping". Rikt illustrerad, även med statistik. Användbar litteraturlista i slutet.
- *Maj-Britt Hedlund* **Gamla Holmsund — människor och miljöer.** (Umeå 2006; inbunden 222 sid) Rikt illustrerade skildringar av människor och miljöer med tonvikt i Holmsund och Djupvik. Personregister finns. ISBN 91-631-9404-X
- *Hans Fällman* **En aning anor – Nerslag i släktdatabasen** (Umeå 2020; inbunden 230 sid) Skildring av min uppväxt på 1950-talet i Sandvik och på Lövöbacken. Dessutom historier kring mina anor i Västerbottens kustland samt Överkalix, Ångermanland, Värmland och Småland. Med tips och fakta om släktforskning, personregister och kommenterad källhänvisning. [ISBN 978-91-7851-119-8 – kan beställas tryckt eller som e-bok på <https://www.bod.se/bokshop/> (sök på Hans Fällman)]
- *Tomas Silfver* **Holmsund och Obbola förr i tiden** (Umeå 2022; inbunden 338 sid) Korta och innehållsrika beskrivningar av kända Holmsundsbor och -miljöer 1900–1960. Persongalleri, litteraturförteckning och kortfattad historik för Holmsund i punktform fram till 1970-talet. [ISBN 978-91-89316-30-0 – *h:ström Text och Kultur AB*]

Länkar

- *Qurth Anderssons* släktsida *Familjer i Holmsund:* qhurth.com/h-sund/
- *Göran Westerlunds* samling av vykort med mera från Holmsund och Umeå: www.gorans-sida.se
- *Sven-Erik Johanssons* släktforskningsdatabas *Kråken 23* med historiska persondata i ett område från Örnsköldsvik till Skellefteå. Information på www.kraaken.se

Hans Fällman september 2023